

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า "การศึกษาเป็นพื้นฐานแห่งความเจริญของสังคม" นักวิทยาศาสตร์ เช่น ซารา คีสเลอร์ (Sara Kiesler) ได้กล่าวว่า "ความเจริญปลละอนาคตของชาติโคชาติหนึ่ง สามารถทำนายได้จากระดับและคุณภาพทางการศึกษาของประชากรในชาตินั้น ๆ" ¹

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ซึ่งพระราชทานแก่นิสิตผู้สำเร็จการศึกษา ในพระราชพิธีพระราชทานปริญญาการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี 2510 ที่สวนอัมพร ตอนหนึ่งว่า "ความเจริญหรือความเสื่อมของชาติ ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมือง" ² พันัส หันนาคินท์ กล่าวว่า "ความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงของประเทศชาติย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในชาติ" ³

---

¹ Sara Kiesler , Interpersonal Process in Groups and Organizations, (Illinois : AHM Publishing Corporation Arlington Height, 1978), p. 39.

² สำนักราชเลขาธิการ, ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2514), หน้า 41.

³ พันัส หันนาคินท์, การศึกษาของไทย . (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2521), หน้า 41.

จากการรวบรวมข้อคิดเห็นจากข้อเขียนของนักวิชาการทางการศึกษาและเอกสารต่าง ๆ พอจะสรุปได้ว่า ในระบบการศึกษาแผนใหม่ คุณภาพการศึกษาของชาติจะขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ระบบการศึกษา (Educational System) หมายถึง แบบแผนโครงสร้างในการจัดการศึกษา ตลอดจนถึงหลักสูตรและเทคนิควิธีการสอนที่ใช้ในสังคมนั้น หากแผนการและโครงสร้างทางการศึกษาสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือความต้องการของสังคม จัดได้ว่าโครงสร้างทางการศึกษานั้น เป็นโครงสร้างที่มีคุณภาพและเป็นระบบการศึกษาที่จะผลิตคนที่มีคุณภาพออกมาใช้สังคม

2. ผู้บริหารการศึกษา (Educational Administrator) ประสิทธิภาพหรือคุณภาพของการศึกษาแห่งชาติ นอกจากจะขึ้นอยู่กับระบบที่ดีแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผู้บริหารการศึกษา (Administrator or Decision Maker) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดูแลให้การปฏิบัติการบรรลุตามแผนหรือเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

3. ครู - อาจารย์ (Mechanical Factor) ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหรือตัวจักรสำคัญของการศึกษา เพราะเป็นผู้รับนโยบายหรือแผนไปปฏิบัติให้เป็นผล กล่าวคือเป็นผู้ปฏิบัติการโดยตรงนั่นเอง นอกจากนั้นครูยังเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนิสิต นักศึกษาฝึกสอนหรือนักเรียนมากที่สุด เพราะฉะนั้นอิทธิพลของครูย่อมมีต่อนักเรียนในระดับสูงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในหมู่นักสังคมวิทยายอมรับว่า ครูหรือโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับที่สองรองจากครอบครัว ในขบวนการสังคมประึกิต (Socialization Process) ในทุกระดับ

ครู เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างสูงต่อการศึกษาของชาติ ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวว่า "ครู คือ ผู้นำทางวิญญาณ" ¹ ประยูร ศรีประสาธน์ ให้ทัศนะว่า "ครูทำหน้าที่ เป็นสื่อกลางเปรียบเหมือนแม่คูกุเทศกุกอยขึ้นแนวทางแก่สังคม" ²

¹ไพฑูริย์ สินดารัตน์, ปรัชญาการศึกษา ปรัชญาการศึกษาของไทย (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 44.

²ประยูร ศรีประสาธน์, "วิเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกหัดครูในประเทศไทย," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 2 (กันยายน 2515) : 19 - 20.

จอร์จ เอส. เคานต์ส (George S. Counts) ได้กล่าวถึง สถานะของครู
ในสังคมว่า "จากข้อคิดในเรื่องคุณค่าและความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับการสอน ซึ่งนับได้ว่า
เป็นสิ่งที่สำคัญและยากที่สุดในบรรดามวลอารีพทั้งหลาย" ¹

ฟลอเรนซ์ บี. สเตรทเมเยอร์ (Florence B. Stratemeyer) กล่าวว่า
"นักเรียนของท่านในวันนี้ ก็คือครูของประเทศในวันรุ่งขึ้น หรือวันข้างหน้า" ²

โครงการของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ที่ร่างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2441
ภาค 1 หมวด 8 ข้อ 10 ว่าด้วย โรงเรียนพิเศษ ได้สนับสนุนให้เห็นความสำคัญของ
ครูที่มีต่อการศึกษาของชาติ ดังนี้

"10 การศึกษาในกรุงสยามในปัจจุบันและอนาคต ก็ต้องมีครูเป็นที่ตั้ง ครูก็แล้ว
ก็ให้การเล่าเรียนศึกษาดี การใหญ่สำคัญของกรมศึกษาธิการ ก็คือฝึกหัดครูให้
ดีแล้ว เป็นทางจริง ๆ ที่จะให้การศึกษาล่าเรียนในม้านเมือง คำเป็นสู่ทาง
เจริญ" ³

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศให้
แก่ผู้เรียนจะดำเนินไปได้ยากหรือเป็นไปไม่ได้ถ้าขาดครู เพราะครูเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับ
และกำหนดให้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการใช้การศึกษาแก่นักเรียนในโรงเรียนเสมอมา

---

¹George S. Counts, Education and American Civilization,
(New York : Bureau of Publications Teacher College, Columbia
University, 1952), p. 461.

²Florence B. Stratemeyer and Margaret Lindsey, Working
with Student Teachers, (New York : Bureau of Publications, Teacher
College, Columbia University, 1958), p. 3.

³อารี สันทรวี, "การฝึกหัดครู อดีต ปัจจุบัน อนาคต," ศูนย์ศึกษา
3 (มกราคม - มีนาคม 2519) : 29.

การฝึกหัดครูเป็นหัวใจในการจัดการศึกษาของประเทศชาติ เพราะครูเป็นผู้ที่จะต้องไปทำการสั่งสอนอบรมเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองที่พึงปรารถนาของประเทศ จะไม่มีอะไรมาแทนครูได้ ถึงแม้จะมีนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ ออกมาแต่สิ่งเหล่านั้นก็คือ เครื่องมือของครูที่จะช่วยให้การศึกษาเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเท่านั้น ตัวมันเองจะปราศจากความหมายหากขาดครู ซึ่งเป็นผู้ใช้เครื่องมือเหล่านั้น¹

การศึกษาก่อนการฝึกหัดครู นอกจากเพื่อสนองความต้องการครูอย่างทั่วถึง ดังเช่น การจัดตั้งวิทยาลัยครูในปัจจุบันที่ตั้งกระจายอยู่ตามภาคต่าง ๆ รวมทั้งในกรุงเทพมหานคร 36 แห่ง มีภาระหน้าที่ผลิตครูเพื่อไปสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ประการหนึ่งแล้ว สิ่งสำคัญยิ่งกว่าคือ การฝึกคนให้เป็นครูที่มีสมรรถภาพสูง เปรียบพร้อมด้วยคุณลักษณะของครูที่ดี โดยเฉพาะเรื่องความสำนึกในหน้าที่ของการเป็นครูหรือการมีเจตคติต่อวิชาชีพอย่างแท้จริง ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นที่ตระหนักโดยทั่วหน้า ทั้งฝ่ายผลิตครูและผู้ใช้ครู ตลอดจนสังคมส่วนรวมด้วย ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานแก่ข้าราชการผู้รับผิดชอบต่อการศึกษฝึกหัดครู ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2513 ตอนหนึ่งว่า

"ขอให้ทุกคนพยายามรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของการเป็นครู แล้วถ่ายทอดให้แก่ครูที่ฝึกหัดอยู่เท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ประชาชนพลเมืองเป็นคน คือมีความรู้และจิตใจสูง ไม่เบียดเบียนกัน จะทำให้ส่วนรวมอยู่ได้เป็นปึกแผ่นทั้งครูก็จะนับได้ว่าทำหน้าที่อย่างกล้าหาญ อย่างฉลาด"²

ฉะนั้นกระบวนการผลิตครูจึงควรที่จะได้รับความสนใจ และสนับสนุนจากรัฐอย่างจริงจัง เพื่อให้กระบวนการนี้ได้ผลิตครูที่มีคุณภาพสูง มีความสามารถในการพัฒนาการศึกษาของชาติ

¹พนัส หันนาคินทร์, การศึกษาของไทย, หน้า 41.

²สำนักพระราชเลขานุการ, ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท,

เนื่องจากวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง บุคคลที่จะมาเป็นครูจึงจำเป็นที่จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ซึ่งจะต้องผ่านการฝึกตามลักษณะวิชาชีพก่อนเป็นเบื้องต้น เพราะสิ่งสำคัญของการเป็นครู คือ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น อันเป็นทักษะวิชาชีพ ซึ่งจะได้จากการฝึกอบรม¹ การฝึกบุคคลในวิชาชีพมีความสำคัญมาก แพทย์ พยาบาล วิศวกร ก็มีระยะเวลาสอนภาคปฏิบัติมากพอสมควร เช่น แพทย์มีระยะเวลาเรียนภาคปฏิบัติ (ภาคคลินิก) ถึง 2 ปี โดยไม่นับปีที่ เป็นแพทย์ฝึกหัด (อินเทอร์น)

"การฝึกหัดครูในประเทศอังกฤษ เขาให้นักเรียนครูเริ่มเข้าไปค้นเคยกับโรงเรียน และเด็กตั้งแต่มัธยมหนึ่ง โดยให้ไปอยู่โรงเรียนสัปดาห์ละหนึ่งวัน ในปีที่สองเพิ่มเวลามากขึ้นอีก โดยให้นักศึกษาคูไปสังเกตวิธีสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งครูโรงเรียนหรืออาจารย์วิทยาลัยครูเป็นผู้สอน บางครั้งนักศึกษาคูก็ทดลองสอนเป็นบางชั่วโมง ในปีที่สาม นักศึกษาคูจะต้องฝึกสอนเต็มวันหนึ่งเทอม"²

ดังนั้นการจะฝึกหัดครูให้บรรลุตามความมุ่งหวังดังกล่าว จึงจำเป็นจะต้องให้มีการฝึกปฏิบัติด้วยอย่างจริงจัง วิจิตร ศรีสะอ้าน กล่าวว่า "การสอนนั้นเป็น Practicing Profession เมื่อเรียนรู้ทฤษฎีแล้ว จะต้องนำไปปฏิบัติให้ได้ เพราะเวลาเราประเมินว่าครูสอนดีหรือไม่ เราประเมินว่า เขาสอนเด็กเรียนรู่มากน้อยแค่ไหน"³

¹สุภรณ์ ศรีพหล, "การผลิตครูชั้นอาชีพ," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 7 (กันยายน 2515) : 11.

²อารี สันหนวี, "ลางร้ายในการฝึกหัดครู," ครูปริทัศน์ 2 (กุมภาพันธ์ 2523) : 75.

³วิจิตร ศรีสะอ้าน, "แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตอนที่ 2 ปัญหาของหลักสูตรฝึกหัดครู," วารสารครูศาสตร์ 3 (เมษายน - พฤษภาคม 2514) : 8 - 9.

ฉะนั้นการเรียนแต่เฉพาะด้านทฤษฎีอย่างเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอที่จะออกไปประกอบอาชีพครู ซึ่งเป็นอาชีพชั้นสูงได้

ปัจจุบันสถาบันฝึกหัดครูภายใต้การควบคุมดูแลของกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบโดยตรงในการผลิตครู เพื่อสนองความต้องการของการเติบโตทางการศึกษาภายในชาติ

ในการดำเนินงานโครงการฝึกสอนนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย คือ คณะกรรมการดำเนินงานฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียน ครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียนและตัวนักศึกษาฝึกสอนเอง บุคคลเหล่านี้จะต้องเข้าใจ และปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของตน เพราะต่างก็เป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การจักโครงการฝึกสอนบรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ดังที่อลีน ซี. เฮนซ์ (Aleyne C. Haines) กล่าวว่า "นักศึกษาฝึกสอนจะมีสมรรถภาพในการเป็นครูและได้ทำหน้าที่เหมือนครูจริง ๆ ในขณะที่ฝึกสอนภายใต้การนำของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์มาก่อน"¹

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การฝึกสอนเป็นหัวใจของการฝึกหัดครูทุกระดับ เพราะนักศึกษาจะได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุด โครงการฝึกสอนที่ดีจะต้องกระตุ้นให้นักศึกษา แสวงหาความรู้ ความเข้าใจ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนและสภาพอื่น ๆ ในโรงเรียนฝึกสอน และสังคมที่แวดล้อม เพื่อจะได้นำไปใช้ในวิถีชีวิตการเป็นครูที่ดีต่อไป ดังเช่น วูชิริย์ มุลคิลป์ ได้กล่าวว่า "คนที่มีแต่ความรู้ แต่ขาดการฝึกฝนอบรมเพื่อเป็นครู ย่อมเป็นครูที่ดีได้ยาก เพราะการเป็นครูไม่ใช่แค่เพียงมีความรู้

¹ Aleyne C. Haines, Guiding the Student Teaching Process in Elementary Education, (Chicago : Rand Manally, 1960), p. 1.

แล้วสอนได้ แต่ต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก เช่น เทคนิคการสอน หลักจิตวิทยา หลักการศึกษา และการแนะแนว" ¹

จากความสำคัญของการฝึกสอน ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาถึงเทคนิควิธีการที่อาจารย์ที่เลี้ยงได้ใช้ในการนิเทศการฝึกสอนแก่นักศึกษาฝึกสอนด้วยเหตุผล ดังนี้

ประการที่ 1

เกี่ยวกับความสำคัญของอาจารย์ที่เลี้ยงนั้น อาจารย์ที่เลี้ยงเป็นผู้มีบทบาทมานานแล้วในการช่วยให้การฝึกสอนไปสู่ความสำเร็จในวิชาชีพครู เนื่องจากเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีเวลาอยู่กับนักศึกษาฝึกสอนมากที่สุดในบรรดาผู้นิเทศก์อื่น ๆ จึงมีโอกาที่จะเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือในกระบวนการเรียนการสอน และช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกสอนมีความคิดริเริ่ม มีอารมณ์มั่นคง มีประสบการณ์ในการสอนและข้อสำคัญที่สุดคือประสบความสำเร็จในด้านการสอน อันจะเป็นกำลังใจในการเป็นครูที่ดีต่อไป ² ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า อาจารย์ที่เลี้ยงมีเทคนิคอะไรและอย่างไรในฐานะผู้ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อนักศึกษาฝึกสอน เพื่อจะช่วยให้การฝึกสอนประสบความสำเร็จ

ประการที่ 2

เหตุผลทางวิชาการ จุดประสงค์สำคัญของการทำวิจัยก็คือ การค้นหาและศึกษาเรื่องต่าง ๆ ในแง่มุมที่ยังไม่มีการค้นคว้ามาก่อน เพื่อความเติบโตก้าวหน้าทางวิชาการ

¹ วุฒิชัย มุลศิลป์, การปฏิบัติการศึกษาใน ร.5 (พระนคร : โรงพิมพ์สภากรมสังคมนักสตรแห่งประเทศไทย, 2510), หน้า 118.

² รองรัตน์ อิศรภักดี, "ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการฝึกสอนของนักเรียนฝึกสอน," จันทร์เกษม 38 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2504) : 34.

ปัจจุบันได้มีรายงานการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกสอน ในแง่มุมต่าง ๆ มากมาย แต่ยังไม่เคยมีผู้ใดได้ศึกษา เทคนิคหรือวิธีการ หรือกลวิธีที่อาจารย์ที่เลี้ยงใช้ในการนิเทศ นักศึกษาฝึกสอนมาก่อนเลย จึงเป็นที่คาดหมายว่างานวิจัยนี้คงสร้างประโยชน์ให้แก่วงวิชาการในระดับที่น่าพอใจ

ประการที่ 3

เพื่อแก้ไขปรับปรุงกระบวนการฝึกสอน ในทางทฤษฎีได้มีการกำหนด บทบาท หน้าที่ และเทคนิคของอาจารย์ที่เลี้ยงในการนิเทศการฝึกสอน เพื่อให้การฝึกสอนบรรลุ เป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ คือการผลิตครูที่ได้ออกมารับใช้สังคมหรือพัฒนาการศึกษาของชาติแต่ ในสภาพความเป็นจริง มีปัจจัยหลายประการด้วยกันที่เป็นอุปสรรคต่ออาจารย์ที่เลี้ยงใน การที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์และครบถ้วน ดังนั้นเทคนิควิธีการนิเทศการ ฝึกสอนที่อาจารย์ที่เลี้ยงใช้อยู่โดยแท้จริง เป็นสิ่งที่น่าศึกษาน่าวิจัย เพื่อที่จะได้ทราบว่า เทคนิคที่อาจารย์ที่เลี้ยงใช้ในการนิเทศการฝึกสอนโดยทั่วไปนั้น มีวิธีใดบ้างที่จะทำให้ นักศึกษาฝึกสอนเกิดความกระตือรือร้นให้ความร่วมมือ และมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกสอนตลอด ถึงอาชีพครูในที่สุด

เหตุผลดังกล่าวนี้เป็นแรงจูงใจ ให้ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการทำวิจัยใน เรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเทคนิคการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์ที่เลี้ยงที่ปฏิบัติอยู่ใน โรงเรียนฝึกสอนระดับประถมศึกษาของกลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการฝึกสอนของ อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า กับอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการฝึกสอนของ
อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอนตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปกับอาจารย์ที่เลี้ยง
ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอนต่ำกว่า 3 ปีลงมา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะครอบคลุมถึงโรงเรียนฝึกสอนระดับประถมศึกษาของกลุ่ม
วิทยาลัยครูนครหลวง คือ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัย
ครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูพระนคร ที่รับ
นักศึกษาฝึกสอนภาคปลาย ปีการศึกษา 2523 และได้เลือกวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
เป็นสถานที่ทดลองแบบสอบถาม

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งสำรวจเทคนิคการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์ที่เลี้ยง
จากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์ที่เลี้ยงและกลุ่มนักศึกษาฝึกสอนของโรงเรียน
เดียวกันในกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานการวิจัย

1. อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า กับอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ใช้เทคนิคการนิเทศการฝึกสอนไม่แตกต่างกัน

2. อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอนตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป
กับอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอนต่ำกว่า 3 ปีลงมา ใช้เทคนิค
นิเทศการฝึกสอนไม่แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อที่จะได้ทราบถึงเทคนิควิธีการที่อาจารย์ที่เลี้ยงใช้ในการนิเทศการฝึกสอน

2. เทคนิคหรือวิธีการนิเทศการฝึกสอนที่อาจารย์ที่เลี้ยงใช้โดยทั่วไปนั้นมีประสิทธิภาพต่อกระบวนการฝึกสอนเพียงใด

3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของอาจารย์ที่เลี้ยงให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพต่อการฝึกสอน

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

เทคนิคการนิเทศการฝึกสอน	หมายถึง	วิธีการหรือกลวิธีต่าง ๆ ที่ผู้นิเทศการฝึกสอนได้ใช้นิเทศ นักศึกษาฝึกสอนเพื่อให้การสอนนั้นบรรลุเป้าหมาย
การนิเทศการฝึกสอน	หมายถึง	การให้ความช่วยเหลือแนะนำนักศึกษาฝึกสอน เพื่อให้การฝึกสอนเกิดประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ
การฝึกสอน	หมายถึง	การศึกษากฎปฏิบัติของนักศึกษาครู โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษากรู้นำเอาความรู้ภาคทฤษฎีไปปฏิบัติ เพื่อหาข้อเท็จจริงและฝึกทักษะต่างๆ เป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพในการเป็นครูในอนาคต
โรงเรียนฝึกสอน	หมายถึง	โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลหรือประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งรับนักศึกษาฝึกสอนจากกลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงในภาคปลายปีการศึกษา 2523

กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง	หมายถึง สถาบันฝึกหัดครูในกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ รวม 7 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ วิทยาลัยครูจันทรเกษม วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยฯ ลงกรณ์ และวิทยาลัยครูพระนคร
อาจารย์ที่เลี้ยง	หมายถึง อาจารย์ประจำชั้นหรืออาจารย์ประจำวิชาในโรงเรียนฝึกสอนที่นักศึกษาฝึกสอนไปฝึกปฏิบัติงานอยู่และทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอนโดยได้รับการแต่งตั้งจากอาจารย์ใหญ่
นักศึกษาฝึกสอน	หมายถึง นักศึกษาชั้น ป.กศ.สูง ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2523 ของวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงที่ออกไปทำการฝึกสอนในโรงเรียนฝึกสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยโรงเรียนฝึกสอนระดับประถมศึกษา อาจารย์ที่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในแต่ละโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน จากกลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง 6 สถาบันและได้เลือกวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยฯ ลงกรณ์ เป็นสถานที่ทดลองแบบสอบถาม ส่วนวิธีการสุ่มตัวอย่างใช้แบบ **Stratified Random Sampling**

ซึ่งขอแจกรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างประชากร ดังนี้

1.1 โรงเรียนฝึกสอน เลือกมาร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนฝึกสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2523 ของแต่ละวิทยาลัยครู โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (**Simple Random Sampling**) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วิทยาลัยครู	จำนวนโรงเรียนฝึกสอน	ร้อยละ 50
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	14	7
ธนบุรี	8	4
สวนสุนันทา	16	8
สวนกุหลาบ	14	7
จันทน์เกษม	14	7
พระนคร	16	8
รวม	82	41

รวมตัวอย่างประชากร 41 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50

1.2 อาจารย์พี่เลี้ยง ใช้ประชากรทั้งหมด (ร้อยละ 100) จากโรงเรียนฝึกสอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุก ๆ กลุ่ม เป็นจำนวนทั้งสิ้น 252 คน ดังแสดงให้เห็นรายละเอียด คือ

กลุ่มโรงเรียนฝึกสอนสังกัด	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	จำนวนอาจารย์พี่เลี้ยง	49 คน
กลุ่มโรงเรียนฝึกสอนสังกัด	วิทยาลัยครูธนบุรี	จำนวนอาจารย์พี่เลี้ยง	24 คน
กลุ่มโรงเรียนฝึกสอนสังกัด	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	จำนวนอาจารย์พี่เลี้ยง	45 คน
กลุ่มโรงเรียนฝึกสอนสังกัด	วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	จำนวนอาจารย์พี่เลี้ยง	44 คน
กลุ่มโรงเรียนฝึกสอนสังกัด	วิทยาลัยครูจันทน์เกษม	จำนวนอาจารย์พี่เลี้ยง	49 คน
กลุ่มโรงเรียนฝึกสอนสังกัด	วิทยาลัยครูพระนคร	จำนวนอาจารย์พี่เลี้ยง	41 คน
		รวมทั้งสิ้น	252 คน

1.3 นักศึกษาฝึกสอน ใช้ประชากรทั้งหมด (ร้อยละ 100) ซึ่งกำลังฝึกสอนอยู่ในโรงเรียนเดียวกันกับอาจารย์พี่เลี้ยงที่สังกัดอยู่เป็นจำนวนทั้งสิ้น 252 คน ดังรายละเอียด ดังนี้

วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	จำนวนนักศึกษาฝึกสอน	49 คน
วิทยาลัยครูชนบุรี	จำนวนนักศึกษาฝึกสอน	24 คน
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	จำนวนนักศึกษาฝึกสอน	45 คน
วิทยาลัยครูสวนดุสิต	จำนวนนักศึกษาฝึกสอน	44 คน
วิทยาลัยครูจันทรเกษม	จำนวนนักศึกษาฝึกสอน	49 คน
วิทยาลัยครูพระนคร	จำนวนนักศึกษาฝึกสอน	41 คน
	รวมทั้งสิ้น	252 คน

รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 504 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม มี 2 ชุด สำหรับอาจารย์พี่เลี้ยง 1 ชุด และสำหรับนักศึกษาฝึกสอน 1 ชุด แต่ละชุดมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จะเป็นแบบตรวจสอบ (Check - list)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์พี่เลี้ยงแบบสอบถาม จะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating - Scale)

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม จะเป็นแบบปลายเปิด (Open - ended)

2.2 การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้น โดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทางการนิเทศการฝึกสอน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ แล้วทดสอบความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม

2.3 การทดสอบแบบสอบถาม

2.3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาจารย์ที่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกสอนระดับประถมศึกษาที่รับนักศึกษาฝึกสอนจากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ กับนักศึกษาฝึกสอนจากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม เพื่อจะได้แก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้จริง

2.3.2 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ทำเป็นฉบับสมบูรณ์

2.3.3 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์ที่เลี้ยง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอนต่างกัน โดยใช้ $t - test$

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความถี่และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์โดยจัดลำดับความถี่

ลำดับชั้นในการวิจัย

- บทที่ 1 เป็นการเสนอความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย สมมุติฐานการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับ จากการวิจัย และคำนิยาม
- บทที่ 2 เป็นการกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 เป็นการเสนอวิธีดำเนินการวิจัย
- บทที่ 4 เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- บทที่ 5 เป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ
บรรณานุกรม และภาคผนวก